

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al dosarelor de expertiză judiciară

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al dosarelor de expertiză judiciară (în continuare – proiect) a fost elaborat de Ministerul Justiției cu suportul proiectului „Consolidarea Eficienței și Accesul la Justiție” al Programului Națiunilor Unite Pentru Dezvoltare din Moldova (în continuare – PNUD).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În corespundere cu prevederile art. 7⁶ alin. (1) din Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și resursele informaționale de stat, documentarea sistemelor și resurselor informaționale de stat este obligatorie. Subsecvent, alin. (2) al aceluiași articol statuează că documentele sistemelor și resurselor informaționale de stat sunt:

a) conceptul sistemului informațional, în care să fie definite: spațiul funcțional, structura organizatorică, spațiul informațional, spațiul tehnologic, securitatea sistemului informațional și protecția informației;

b) caietul de sarcini al sistemului informațional, care include cerințele funcționale și tehnice în conformitate cu care se creează sistemul informațional;

c) regulamentul resursei informaționale, care să cuprindă: reglementări privind drepturile și obligațiile subiecților raporturilor juridice aferente creării și ținerii resursei informaționale; modalitatea de ținere a resursei informaționale; procedura de înregistrare, modificare, completare și radieră a datelor; procedura de interacțiune cu furnizorii de date; măsuri privind asigurarea securității resursei informaționale.

Potrivit art. 16 alin. (3) din Legea nr. 71/2007 cu privire la registre, înainte de punerea în exploatare a sistemului informațional automatizat destinat ținerii registrului de stat, autoritatea publică care a instituit registrul aprobă regulamentul cu privire la modalitatea de ținere a registrului.

Menționăm că pct. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 369/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Gestiunea dosarelor de expertiză judiciară”, urmărind inclusiv implementarea măsurilor de securitate specifică sistemelor informaționale, de asemenea prevede necesitatea de a elabora prezentul proiect de regulament.

Prin urmare, elaborarea proiectului reprezintă o condiție obligatorie pentru punerea în exploatare a Sistemului informațional „Gestiunea dosarelor de expertiză judiciară” (în continuare - SI GDEJ).

În subsidiar, intervenția preconizată se racordează cu prevederile și obiectivele trasate în Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției

pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, adoptată prin Legea nr. 211/2021. Unul din obiectivele principale (1.4) indicat în strategie se referă la „consolidarea capacităților profesiilor juridice conexe justiției” și obiectivul specific corespunzător (1.4.1) ține de „fortificarea mecanismelor de independență, organizare a profesiilor conexe justiției și de îmbunătățire a calității serviciilor acordate”. În privința acestor obiective, rezultatul scontat a fost atingerea unui „nivel mai înalt de satisfacție a beneficiarilor serviciilor acordate de reprezentanții profesiilor juridice conexe justiției”.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Dezvoltarea și operaționalizarea SI GDEJ reprezintă o condiție imperativă pentru eficientizarea procesului de solicitare și realizare a expertizei judiciare, în special diminuarea costurilor și efortului pentru formarea și gestionarea dosarelor de expertiză judiciară, micșorarea timpului și scăderea nivelului de risc în privința factorilor de coruptibilitate și a integrității materialelor din dosar.

Principalele probleme pe care SI GDEJ le abordează sunt următoarele:

- durata prelungită necesară pentru obținerea rezultatelor unei expertize judiciare și extrajudiciare, care, la rândul său, influențează termenul general de examinare și soluționare a cauzelor în instanță;
- efortul și costurile semnificative atât pentru ordonatori în solicitarea unei expertize, cât și pentru instituțiile de expertiză în gestionarea procesului de prestare a serviciilor, inclusiv accesul dificil și costisitor la informație;
- riscuri înalte, aferente tehnicilor de comunicare aplicate și purtătorilor de informație (în baza hârtiei) utilizate în sistemul actual de management al dosarelor de expertiză judiciară, în special riscuri de coruptibilitate (legate de limitări a trasabilității, limitări în accesul fizic la dosar și în publicitatea modului de gestionare a dosarelor de expertiză), riscuri cu privire la integritatea documentelor și a arhivei în general, în particular ceea ce ține de deteriorarea acestora în urma uzurii sau posibilelor incidente.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Regulamentul privind modul de ținere a Registrului de stat al dosarelor de expertiză judiciară stabilește reguli privind modul de organizare și funcționare a Registrului dosarelor de expertiză judiciară, subiecții raporturilor juridice în domeniul creării, exploatării și funcționării Registrului, drepturile și obligațiile acestora, spațiul informațional al Registrului, procedurile de colectare și administrare a datelor, accesul la datele respective, interoperabilitatea cu alte resurse și sisteme informaționale, formele de exercitare a controlului și atragere la răspundere, protecția și asigurarea securității informaționale a SI GDEJ.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate măsuri alternative de intervenție.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu vor exista impacturi structurale și instituționale asupra sistemului administrației publice, astfel încât, la moment se propune încadrarea noilor atribuții (gestionarea Sistemului Informațional) în sistemul instituțional existent.

De asemenea, din punct de vedere organizațional, Sistemul informațional va permite îmbunătățirea practicilor de gestionare a datelor, a informațiilor și a proceselor în cadrul entităților sectoriale, ceea ce constituie o premisă esențială pentru eficientizarea proceselor aferente expertizelor judiciare.

În urma examinării minuțioase a întregului spectru de procese din cadrul celor trei instituții implicate în expertiza judiciară, se constată că toate fluxurile de lucru în aceste instituții implică activități de comunicare și contact fizic, utilizând preponderent hârtia sub formă de fișe, rapoarte, formulare, scrisori, dosare și alte documente aferente proceselor. Fiecare instituție utilizează formulare specifice ale documentelor, care sunt completate de către angajați, la anumite etape ale fluxului conform rolului pe care aceștia îl îndeplinesc. În cadrul proceselor de expertiză, expertul judiciar poate avea o serie de comunicări cu solicitantul, spre exemplu pentru clarificarea unor aspecte referitoare la obiectul expertizei. Orice operațiune sau comunicare cu solicitantul este documentată pe hârtie și atașată la dosar. Fiecare etapă este însoțită de completarea anumitor formulare, fișe, registre sau alte documente în format de hârtie. Astfel, întregul ciclu de trasabilitate este menținut pe purtător de hârtie, cu un efort considerabil nu doar pentru menținerea și întreținerea registrelor și înregistrărilor corespunzătoare a proceselor și obiectelor dar și pentru comunicarea oficială între toți actorii implicați, odată ce majoritatea comunicărilor esențiale din procesul de solicitarea și recepționare a unei expertize se efectuează fără implicarea directă a mijloacelor electronice de comunicare și fără utilizarea documentului electronic și a semnăturii electronice.

Această stare de fapt duce nu doar la încetinirea considerabilă a ritmului de perfecționare a proceselor, dar și la majorarea considerabilă a riscurilor de erori și coruptibilitate. În lipsa implementării tehnologiilor moderne se ratează totodată și oportunități enorme pentru a obține un acces mult mai bun la informație, siguranța integrității informației și documentelor arhivate, precum și posibilitatea accelerării considerabile a proceselor de judecată în general. Nu în ultimul rând, lipsa perfecționării tehnologice a proceselor și acceptării tehnologiilor informaționale duce inevitabil la ratarea unor economii considerabile și nu permite atingerea unor noi valori de eficiență instituțională și procedurală.

În lipsa implementării plenare a tehnologiilor moderne de comunicare și schimb de documente, sistemul actual va funcționa în același mod ca și în prezent. Cu o probabilitate foarte înaltă, comunicarea pe intern în cadrul instituției de expertiză și comunicarea cu laboratoare și alți experți se va realiza prin metode tradiționale și documentarea proceselor, precum și ținerea registrelor se va efectua în mare parte pe suport de hârtie, așa cum se produce în prezent. Deopotrivă, în lipsa implementării

tehnologiilor electronice de comunicare și schimb de documente, în special a unui sistem informațional automatizat inter-operațional și integrat cu registrele de stat existente, lacunele majore în eficiența proceselor de formare și gestionare a dosarelor de expertiză judiciară (expuse în compartimentul de mai sus) riscă nu doar să fie păstrate, dar și amplificate, în detrimentul resurselor disponibile ale instituțiilor de expertiză judiciară. Nu în ultimul rând, aceste lacune de eficiență procesuală și instituțională diminuează substanțial și oportunitățile de perfecționare și dezvoltare a instituțiilor de expertiză judiciară.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Astfel, pe de o parte, cele mai importante beneficii cuantificabile în urma revizuirii proceselor din cadrul sistemului de expertiză judiciară, digitizarea fluxului de documente și implementarea SI GDEJ se referă în special la economia considerabilă de timp, cheltuieli pentru transport și pentru purtători de informație (hârtie). Aceste economii sunt estimate, conform analizei de impact, la o cifră minimă de circa 17 592,3 mii lei pe an.

Pe de altă parte costurile aferente Sistemului informațional sunt de aproximativ 298,7 mii lei anual. În context, se menționează că **costurile dezvoltării și punerii în aplicare a SI GDEJ (de circa 127-200 mii USD) au fost suportate de către proiectul PNUD „Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova”**

Pentru mentenanța sistemului informațional menționat vor fi alocate sume din contul și în limita bugetului anual al Ministerului Justiției.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Măsura propusă nu implică costuri de conformare pentru mediul de afaceri.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul propune reglementarea expresă a măsurilor de asigurare a protecției și securității informației conținute în sistem, identificând obiectele ce necesită a fi protejate și metodele de protecție, inclusiv cele de contracarare a pericolelor informaționale. În acest context, securitatea informațională a sistemului va trebui să se conformeze cerințelor stabilite de către legislația Republicii Moldova, precum și de standardele internaționale care nu contravin legii și permit sporirea gradului de securitate, astfel asigurând:

- confidențialitatea informației, care presupune limitarea accesului la informație pentru persoanele fără drepturi și împuterniciri corespunzătoare;
- integritatea logică a informației, adică prevenirea introducerii, modificării, copierii, actualizării și nimicirii neautorizate a informației;
- integritatea fizică a informației;

- protecția infrastructurii informaționale împotriva deteriorării și încercărilor de modificare a funcționării.

Pentru îndeplinirea sarcinilor privind asigurarea securității informaționale și a protecției datelor cu caracter personal, în sistem vor fi utilizate mecanismele de autentificare și autorizare a utilizatorilor prin intermediul serviciului MPass și mijloacele proprii ale sistemului; management al accesului și înregistrarea acțiunilor și auditul prin utilizarea serviciului MLog.

De asemenea, urmează a fi elaborată Politica de prelucrare a datelor cu caracter personal, în calitate de document care vizează securitatea informațională a datelor personale, precum și modul de creare, de procesare, de stocare și de transmitere a acestor date.

Mai mult, proiectul prevede și cerințe privind asigurarea securității informaționale, care urmăresc respectarea datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Prezentul Sistem informațional nu implică careva intervenții/impact asupra mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

SI GDEJ reprezintă o soluție informatică din categoria Guvern pentru Guvern (G2G) și constituie totalitatea mijloacelor software, hardware și infrastructura utilizatorului, destinate pentru procesarea informației și formarea resursei informaționale cu privire la dosarele de expertiză judiciară – Registrul dosarelor de expertiză judiciară.

Registrul dosarelor de expertiză judiciară este un registru de stat, ținut în scopul înregistrării rapoartelor de expertiză întocmite de către sau cu participarea experților judiciari care activează în cadrul instituțiilor de expertiză judiciară înregistrate în Republica Moldova și formării dosarelor de expertiză judiciară în conformitate cu prevederile art. 39, alin. (2) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Obiectivele de bază ale sistemului informațional sunt:

- crearea resursei informaționale a activității de expertiză judiciară desfășurată de către instituțiile de expertiză judiciară înregistrate în Republica Moldova, în vederea creării și păstrării dosarelor de expertiză judiciară prin stocarea, sistematizarea și actualizarea informațiilor ce sunt procesate de către acestea și asigurării unui nivel adecvat de protecție a datelor;
- eficientizarea lucrului personalului din cadrul instituțiilor de expertiză judiciară, prin minimizarea utilizării hârtiei în activitatea de stocare și prelucrare a informațiilor;
- asigurarea lanțului de trasabilitate și custodie a obiectelor de expertizat;

- asigurarea calității și veridicității informației vehiculate în cadrul proceselor de efectuare a expertizelor;
- identificarea unică și asigurarea gestiunii și trasabilității documentelor;
- eliminarea poverii de completare în regim manual a diferitor registre și rapoarte pe suport de hârtie;
- centralizarea tuturor datelor și informațiilor referitoare la dosarele de expertiză judiciară într-o bază de date unică și oferirea accesului la informații atât agregate, cât și în detaliu, de diferite forme de prezentare;
- asigurarea protecției datelor și a altor aspecte de securitate informațională referitoare la expertiza judiciară;
- reducerea timpului necesar colectării datelor necesare și a timpului pentru elaborarea și consolidarea rapoartelor integrate prin utilizarea unui instrument tehnologic modern de raportare;
- minimizarea interacțiunii fizice între solicitanții de expertize și instituțiile de expertiză judiciară;
- crearea unui mecanism pentru ca solicitanții de expertize să poată urmări evoluția solicitărilor lor;
- contribuirea la diminuarea volumului de documente procesate pe suport de hârtie în cadrul instituțiilor de expertiză judiciară.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională.

Proiectul nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Conform prevederilor art. 20 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative elaborarea prezentului proiect de hotărâre a Guvernului a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul „Transparența decizională”, directoriul „Proiecte de acte normative”, „Registrul proiectelor de acte normative” a [ANUNȚ-ului privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al dosarelor de expertiză judiciară \(nr. de ordine 908\)](#).

Proiectul va fi supus avizării și consultării publice conform art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, cu următoarele autorități publice/instituții publice:

- Cancelaria de Stat;

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; - Ministerul Finanțelor; - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; - Ministerul Afacerilor Interne; - Ministerul Sănătății; - I.P. „Agenția de Guvernare Electronică”; - I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”; - Centrul Național Anticorupție; - Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției; - Inspectoratul General al Poliției de Frontieră; - Centrul de Medicină Legală; - Centrul Național de Expertize Judiciare. Conform prevederilor pct. 22 din Hotărârea Guvernului nr. 414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizarea administrării sistemelor informaționale de stat, proiectul a fost coordonat în prealabil și ajustat conform recomandărilor Agenției de Guvernare Electronică (avizul nr. 3007-246 din 13.12.2024).
--

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, iar concluziile/constatările vor fi inserate în tabelul de sinteză a propunerilor și obiecțiilor la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Cadrul normativ ce reglementează sistemului actual de gestionare a dosarelor de expertiză judiciară se compune din prevederi ale *Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar*, *Codul de Procedură Penală* și *Codul de Procedură Civilă*, în mod conex fiind aplicabile și *Legea nr. 71/2007 cu privire la registre*, *Codul administrativ*, *Legea nr. 880/1992 cu privire la fondul arhivistice al Republicii Moldova* și *Legea nr. 982/2000 cu privire la accesul la informație*, ș.a.

Procesul de gestionare a dosarelor de expertiză și modul de elaborare a rapoartelor de expertiză sunt în parte reglementate de legile menționate. Cu toate că *Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere* echivalează documentele pe purtător de hârtie cu semnătură olografă cu documentele electronice semnate cu semnătură electronică avansată, totuși, din cauza unor prevederi exprese în lege, documentul electronic nu poate fi aplicat pe larg în cadrul sistemului actual de expertiză judiciară.

Cadrul normativ subsidiar nu conține acte normative ce ar reglementa în mod exclusiv și expres procesul de formare și gestionare a dosarelor de expertiză judiciară. Unele norme în acest sens pot fi aplicate din Regulamentele cu privire la organizarea și funcționarea instituțiilor implicate (de exemplu în privința CNEJ – *Hotărârea Guvernului nr.1412/2016*). În paralel, instituțiile în cauză aplică normele generale cu

privire la modul de formare și gestionare a dosarelor administrative, stabilite în Codul administrativ și normele care se referă la modul de întocmire a documentelor organizatorice în organele administrației publice, stabilite prin *Hotărârea Guvernului nr. 618/1993 pentru aprobarea Regulilor de întocmire a documentelor organizatorice și de dispoziție și instrucțiunii-tip cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în organele administrației publice centrale de specialitate și ale autoadministrării locale ale Republicii Moldova*.

Însă, în cazul în care procesul de formare și gestionare a dosarelor de expertiză se intenționează să fie transferat în baza unui sistem informațional automatizat de stat, aceasta necesită elaborarea și aprobarea unui șir de acte normative de către Guvern, odată ce conform prevederilor art. 7⁶ din *Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și resursele informaționale de stat* documentele sistemelor informaționale de stat sunt elaborate în conformitate cu cadrul normativ metodologic (privind crearea, administrarea, mentenanța, dezvoltarea și scoaterea din exploatare a sistemelor informaționale de stat) aprobat de către Guvern.

În concluzie, în paralel cu proiectul respectiv urmează a fi promovate un șir de modificări în *Legea nr. 68/2016* în vederea alinierii la noile tendințe în domeniul digitalizării.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

SI GDEJ, respectiv Registrul va fi ținut de către Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, în acest sens, fiind alocate resurse instituționale.

Performanța Sistemului informațional va fi monitorizată sistematic.

De asemenea, indicatorii de impact ale Portalului sunt stabiliți în analiza de impact aferent Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Gestiunea Dosarelor de Expertiză Judiciară”, și prevede următorii indicatori de performanță:

Indicatorii de performanță globali (pe termen lung)

a) În instanțele de judecată: *Stocul de cauze pendinte în instanțele de judecată (din totalul anual de cauze) și durata lichidării stocului în cauză* – un sistem de expertiză mai eficient ar trebui să influențeze asupra scăderii timpului de examinare a cauzelor în instanță, corespunzător și cauze pendinte la finele anului ar trebui să fie mai puține;

b) În instituțiile de expertiză: *Raportul între numărul materialelor rămase spre executare la finele anului și numărul total de materiale parvenite în acel an*, trebuie să fie în scădere de la an la an. Adică procesele mai simple și mai facile în cadrul instituției trebuie să contribuie la obținerea unui timp mai mic pentru soluționarea unei cereri de expertiză, corespunzător în cotă procentuală (corelate cu totalul de materiale), trebuie să rămână mai puține materiale rămase spre executare de la an la an.

Indicatori specifici în raport cu funcționalitatea SI GDEJ (pe termen scurt/mediu)

- Numărul solicitărilor de expertiză în format electronic, depuse și procesate prin SIGDEJ, trebuie să fie în constantă creștere (raportat cu scăderea constantă a numărului de solicitări parvenite pe suport de hârtie);
- Numărul de dosare de expertiză în format electronic transmise spre arhivare la finele anului (raportat la totalul de dosare transmise la arhivare pe an) trebuie să fie în creștere;
- Numărul de documente electronice (semnate cu semnătură electronică) în mediu anexate la un dosar, la fel trebuie să fie în creștere.

Secretar de stat

/semnat electronic/

Stanislav COPETCHI